

VEČJA AKTIVNOST V IDEJNEM DELU

»Stihija vedno lahko formira mladega človeka tudi negativno in ga obrne proti naši smeri razvoja, ali pa ga, kar je skoraj ravno toliko nevarno in slabo, pasivizira in naredi iz njega le golega opazovalca dogodkov, figuro, ki se bori le za svoj lastni interes, ne najde pa svojega mesta v boju za še večje blagostanje vseh delovnih ljudi.« (iz referata Janeza Kocijančiča na II. konferenci ZŠS)

V petek 25. aprila se je začela II. republiška konferenca Zveze študentov Slovenije. Prisostvovali so ji visoki in ugledni gostje, družbeni in politični ter javni delavci: Franc Popit, član IK CK ZKS in sekretar OK ZKS za ljubljanski okraj, Marija Vilfan, predsednica ideološke komisije glavnega odbora SZDL Slovenije, rektor univerze prof. dr. Maks Snuderl, Bračić, predstojnik visokošolskih zavodov v Mariboru, Pernuš Jože, predsednik univerzitetnega sveta, Lojze Piškur, generalni tajnik univerze, dr. Dolfe Vogelcnik, prorektor univerze, Bule ing. Marko, predsednik ideološke komisije OK ZKS Ljubljana center, Zaje Ludvik, sekretar ObK ZKS Ljubljana center, Ing. Franc Bitenc, sekretar UK ZKS, ing. Guzelj, predstavnik CK ZMS in drugi. Konferenci je v popolnanskem delu prisostvoval tudi dr. Jože Vilfan, podpredsednik IS LS SRS. Delegati — teh se je republiške konference udeležilo 88 odstotkov — so z navdušenjem pozdravili Novico Pribičeviča, predsednika centralnega odbora ZŠJ, predstavnike študentov iz Trsta ter goste iz vseh ostalih visokošolskih centrov. Univerzitetni odbor nekaterih univerzitetnih središč pa so poslali tudi telegrame s prisrčnimi željami za uspešno delo konference.

Široka akcija za poživitev idejnega dela

Janez Kocijančič se je v svojem referatu dotaknil bistvenih izhodišč za idejni dvig in aktivnost študenta v sodobni družbi. Študent socialistične Jugoslavije mora pri svojem delu nujno izhajati iz določenih pridobitev revolucije in poveljnega družbenega razvoja, ne more stati ob strani kot opazovalec in registrator družbenih sprememb, temveč mora kreativno posegati v vsakodnevno družbeno dogajanje, kar mu družba tudi vsestransko omogoča. Predsednik univerzitetnega odbora je tudi naglasil razgibano politično življenje, ki traja že več let, v zadnjem času pa še pospešeno, saj smo sredi velikih političnih akcij (razprave o predosnutku nove ustave, poustavnega razgibanja, volitve in podobno). Taka aktivnost tudi idejno oblikuje mladega intelektualca, saj ga oblikuje prav celotno družbeno dogajanje »... Vsi ti veliki zgodovinski procesi, ki se odvijajo v naši družbi, nika-

Nadaljevanje na 2. strani

P RVI DAN V MAJU, DAN, KI NA ZEMLJEVIDU ČASA NI OZNAČEN KOT NAVADEN DAN. DAN, KI NI EDEN TISTI, KO SE NIMAMO NICESAR SPOMINJATI, KO JE NAŠA MISEL POPOLNOMA PROSTA. TO NI EDEN TISTI PRAZNIKOV, KI JIH PRAZNUJEMO ZARADI PRAZNOVANJA SAMEGA. PRVEGA DNE V MAJU JE V VSAKEM OD NAS POSEBNA SVEČANOST, POSEBEN PRAZNIK, POSEBEN SPOMIN. TO NI SAMO SPOMIN NA TISTE ČIKASKE DOGODKE, O KATERIH SMO SE UČILI PRI ZGODOVINI, IN NA VSE TISTE PROSLAVE TEGA DNE, KI SO V ZGODOVINI DELAVSKEGA GIBANJA SE POSEBNO POMEMBNE. TO NI SAMO PRAZNIK V SPOMIN, TO JE PRAZNOVANJE VSAKEGA POSAMEZNIKA IN PRAZNIK SKUPNOSTI. PRAZNOVANJE PRETEKLOSTI IN SEDANJOSTI ZA BODOČNOST. TA DAN MORA BITI SVEČAN; BOLJ KOT SO VSI DNEVI V MESECU IN LETU...

ZAPUSTILI SMO PREDAVALNICE IN ŠTUDIJSKE MIZE. POZABILI SMO NA IZPITNE ROKE IN SKRIPTA. KNJIGO, KI JI DOLGO NISMO MOGLI PRITI DO KONCA, SMO VČERAJ OLAJSANI ODLOŽILI. PROGRAME, TOLIKOKRAT JIH JE BILO TREBA DELATI ZNOVA, SMO KONČNO ODDALI. SAMO TABLA V PREDAVALNICI JE ŠE POLNA FORMUL IN RISB, KI SE NAM DANES — V PREDANOSTI NEČEMU DRUGEMU — ZDE CUDNE, TUJE IN NERAZUMLJIVE. NAMERNO SMO JO PUSTILI TAKO. JUTRI SE BOMO VRNILI K NJEJ, NAŠE DELO BO STEKLO SPET SVOJO, VSAKDANJO POT. SPET BOMO RAZUMEVALI ZAMOTANE FORMULE IN NADALJEVALI ZAČETO RISBO. NIČ NAM NE BO TUJE IN NEDOSEGLJIVO. VEMO, DA NE SMEMO ODNEHATI. DELO JE EDINA POT DO CILJA.

DANES PA JE TISTI POSEBNI DAN Z ZEMLJEVIDA ČASA. SPROŠČEN IN SLOVESEN IN ČIST KOT CVET, KI BO TE MAJSKE DNI PRVIČ POKAZAL SONCU SVOJ OBRAZ. IN NE PUSTIMO, DA BI BIL TO PRAZNIK KOT VSI PRAZNIKI IN NE ZAPIRAJMO SE VASE, POTI MED NAMI VSEMI NAJ BODO RAZKRITE, ODPRTE. TO JE PRAZNIK VSAKEGA IZMED NAS IN PRAZNIK SKUPNOSTI. PROSLAVLJAMO PA ŠE NEKAJ, KAR JE V NAS IN KI NAŠO SVEČANOST ŠE POSEBEJ OBARVA — MLADOST. VENDAR SE SPET ČUTIMO POVEZANEGA Z VSEM TISTIM, KAR JE MLADEGA IN SVEŽEGA OKOLI NAS. ZAŽIVIMO S TEM, POČUTIMO SE ENO. POSEBEN DAN JE. PRAZNIK, SLOVESEN IN ČIST, KOT MAJSKI CVET...

LETO XIII.
Ljubljana,
1. maja 1963
Štev. 13

tribuna

LIST ZVEZE ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

Gostje so z velikim zanimanjem sledili braju referata in diskusijam na konferenci

Predsednik Zveze študentov ljubljanske univerze, Janez Kocijančič, bere referat o idejnih problemih v Zvezi študentov

Delegati med delom konference

VEČJA AKTIVNOST V IDEJNEM DELU

Nadaljevanje s 1. strani

kor niso šli mimo mlade generacije, ampak so ji vtisnili neizbrisen pečat. Mladi intelektualci vidijo danes dejstvo, da se pri nas delo osvobaja, da se osvobaja proizvajalec, ki si bo sam s svojim delom pridobil večji kos kruha kot kdajkoli poprej... nanj vpliva odkritost, s katero pri nas obravnavamo protislovja in napake, ki jih prinaša razvoj, in možnost, da svobodno pove svoje mnenje in da se to mnenje tudi upošteva...» Nadalje je govoril o idejni zmedenosti nekaterih izobražencev, ki se odrekajo vsem pridobitvam, ki jih daje socialistična država in se prodajajo zapadnim državam. Ni obsodil

vsakega dela v tujini, saj so tam naši strokovnjaki že marsikaj pridobili, obsodil pa je opravljanje del, ki nikaar niso v skladu s poklicem intelektualca. »Inteligenci, ki se ukvarja s takimi posli, je denar bog, svoboda intelektualnega dela, nacionalni ponos in samoupravljanje pa so za njih le obrabljena gesla,« je poudaril Janez Kocijančič. Nato je spregovoril še o študijski reformi in poudaril, da nekateri profesorji zagovarjajo zelo destruktivna stališča reforme visokošolskega študija, da pa Zveza študentov gleda nanjo kot na proces, pri katerem se morejo spremeniti le metode in sredstva, ne pa vse pridobitve dosejanega dela. O idejnem formiranju študentov je menil, da je potrebna stalna budnost, spremljanje in analiziranje pojavov ter nenehno izboljševanje dela. Poudaril je aktiven odnos do študija, ki je temelj za idejno formiranje. Naglasil je veliko razliko med idejno vzgojo na družbenih in t. im. nedružbenih, tehničnih fakultetah. Tu se idejnost poteka niti najmanj ne izraža v učnem načrtu, na kar je študentska organizacija že večkrat opozorila, a so tehnične fakultete ta problem reševale preveč formalistično.

Kultura in morala

V nadaljnjih izjavah je dotaknil tudi široke razprave o kulturnih vprašanjih v naši družbi in poudaril, da je razprava naletela na veliko zanimanje pri vseh študentih. Omenil pa je, da je udeleževanje študentov v našem revijalnem tisku, pa tudi nasploh, še zdaleč premajhno. Odločno je zanikal zlobne govore o študentskem naselju in o moralni pokvarjenosti študentov. Študentje smo ogorčeni nad raznimi kritiki, ki ne poznajo

stanja v Naselju, ki posplošujejo posamezne ekscese in predlagajo administrativne ukrepe, kar pomeni le zatiskanje oči, ne pa reševanje vprašanja.

Se enkrat je poudaril potrebo po stalnem spremljanju in analiziranju pojavov, ki so temelj idejnemu delu. »Zavedati se moramo, da je politika neprestanih proslav in praznovanj bližja stari rimski politiki po načelu 'Kruha in iger' kot pa resnemu idejnemu delu,« je naglasil Janez Kocijančič in menil, da so take manifestacije bolj primerne kot izkoristek za obračun dela in stimulans za idejno pogljobljeno aktivnost.

V nadaljevanju je govoril še o kadrovski politiki v študentski organizaciji in o vlogi študentske organizacije kot idejno - vzgojne organizacije. Na koncu pa je navezal nekaj misli tudi na vlogo študentskega tiska v Sloveniji.

Pionirsko delo ZŠ v Mariboru

Koreferat VILJA LESKOŠKA, predstavnika študentov mariborskih visokošolskih zavodov, je delegate seznanil s stanjem v mladem visokošolskem centru v Mariboru in z naporji, ki jih vlagata ZK in študentska organizacija za dvig idejne plati študenta. Poudaril je nekatere subjektivne vzroke, ki zavirajo uspešno delo (fluktacija kadrov, neizkušenost), prikazal pa je tudi nekatere uspešne akcije MVZ.

Mednarodni stiki slovenskih študentov

Ta dejavnost je v zadnjem času zelo narasla ter dosegla lepe uspehe na področju stikov z inozemskimi univerzitetnimi centri in na področju izmenjave, strokovnih praks, sodelovanja z zamejskimi študenti. Mednarodni odbor ZSJ pri UO v Ljubljani ima trenutno stike s 14 univerzitetnimi središči, kar predstavlja solidno osnovo za vzpostavitev boljših odnosov v mednarodnem študentskem gibanju. Glede tujih študentov, ki študirajo pri nas, so na II. republiški konferenci ZŠ Slovenije zastopali mnenje, da smo za popolno izenačevanje teh študentov z našimi, glede pravic in dolžnosti. V nadaljevanju konference je tudi rektor univerze prof. dr. Makso Snuderl dejal, da z gostoljubjem, ki ga tujim študentom nudimo pri nas, izpolnjujemo našo zunanjo politiko. Zavzel se je za to, da te študente vključimo v naše samoupravne organe, kar jih bo bolj seznanilo z našo družbeno skupnostjo. Obenem ko je tov. rektor to poudaril, pa je spregovoril še o nekaterih konceptih dela v študentski organizaciji. Ko je govoril o študijski reformi, je naglasil, da študentje gledamo na reformo z zelo zrelih pozicij; bolj realno kot tisti, ki čakajo »revizijo reforme«. Dejal je, da je potrebna le revizija učnih načrtov in programov, nikakor pa ne velike pridobitve, ki ji nekateri profesorji tudi na naši univerzi nočejo priznati polne veljave.

Priljubljene diskusije - znak zavzetosti in odgovornosti

K razpravi se je v dopoldanskem in popoldanskem delu prigrisalo 23 delegatov in gostov. Od gostov je popoldne ob 16. uri spregovoril Novak Pribičević, predsednik CO ZSJ, in med drugim poudaril, da je naš šolski sistem prešel skozi bistvene spremembe in da zaradi tega večkrat ne reformirani študij nimamo prave distance. Sola je dandanes nekaj drugega kot nekoč, ko je bila izolirana od prakse in se je ustanovljala administrativno ter bila usmerjena na propagando, kar je pomenilo nekakšno vulgarizacijo. Z reformo študija pa se je začela večja povezava z življenjem in družbenim razvojem. Spremenila se je tudi struktura študentov, tako da imamo pri nas vedno več ljudi, ki so prišli iz prakse v šolo. Tovariš Pribičević je tudi menil, da se bodo potem ko bodo končali I. ali II. stopnjo, zaposlili in se čez nekaj let spet povrnili na fakultete, da bi se še bolj specializirali in poglobili svoje znanje. V nadaljnjih izjavah

je Novica Pribičević še posebej poudaril, da je treba študentsko organizacijo še bolj zdemokratizirati, vedno bolj se je treba približati študentom, vedno več ljudi je treba pritegniti v samoupravne organe, kjer se razpravlja o delu in načrtih in kjer se rodijo tudi pomembne odločitve. Glede tujih študentov je menil, da je treba do njih zavzeti dolgoročno politiko, ki naj bo v bistvu dolgoročna in ki daje zrele sadove le ob popolnem sodelovanju.

Delegati

Ki so se prigrisali k razpravi, so k delu II. republiške konference ogromno pridali, saj je bilo težišče letošnje konference prav v diskusijah. Tako je Miro Samardžija, član predsedstva UO ZSJ v Ljubljani, govoril o nekaterih aktualnih političnih dogodkih in ugotovil, da je v zadnjem času delo študentov na političnem področju malo popustilo, kar ima svoje vzroke tudi v bližnjem izpitnih rokov. Poudaril pa je, da delo v študentski organizaciji ne sme zamreti in da si moramo prizadevati izkoristiti bližnje volitve za izpopolnitev in razgibanost političnega življenja slehernega študenta. Predstavnica filozofske fakultete je ostro kritizirala pozitivistično podajanje učne snovi na filozofski fakulteti. Novak Janez s strojne fakultete je govoril o partizanskih pohodih in poudaril pomembnost takih akcij ter obsodil nekatera ozka gledanja na pohode po partizanskih poteh.

Zoran Stipešek iz Maribora je govoril o ocenjevanju dela študentov in menil, da je treba na vse pojave gledati z nevezanimi očmi ter jih obravnavati z vso ostrino ter kritično. Dragan Mozetič z ekonomske fakultete pa je govoril o nekaterih problemih nezainteresiranosti študentov in podčrtal, da je študentska organizacija ponekod premalo naredila, ker se poslužuje starih oblik, čeprav je bilo prizadevanje študentskih funkcionarjev precejšnje.

Naš tisk

Mitja Vavpetič, glavni urednik Tribune, je najprej postavil vprašanje, če so naročniki študentskih listov tudi bralci, in pripomnil, da se je kvaliteta ljubljanske Tribune z odpravo nekaterih subjektivnih, še bolj pa objektivnih slabosti, precej dvignila in da pretežna večina naročnikov tudi redno bere Tribuno. Ko je govoril o vsebinskem konceptu in vlogi študentskega tiska je ugotovil, da je še vedno premalo dopisnikov in sodelavcev. Njegov predlog, da bi redakcije slovenskih časopisov kadrirale svoje novinarje iz

uredništva študentskih časopisov (s čimer bi oboji, pa še stipenditorji, imeli veliko korist), so prisotni delegati z zanimanjem sprejeli.

Diskusija se je razvejala še na problematiko družbeno-politične vzgoje študentov in govorila tudi o obliki dela na višjih šolah in akademijah. Izraženo je bilo mišljenje, da bi bilo potrebno večje sodelovanje med višjimi šolami, akademije pa naj bi imele svoj svet akademij kot centralni organ za vsklajevanje dela.

Analiza študentskih delovnih akcij je pokazala, da zanimanje za študentske delovne brigade pada. Število prijav je iz leta v leto manjše, zlasti pri tistih študentih, ki živijo v mestih in so njihovi starši dobro situirani. Po prijavah v SDB na ljubljanski univerzi daleč prednjači strojna fakulteta. Miha Petrovič je potem še diskutiral o kulturnem in družabnem življenju študentov ter poudaril, da število študentov, ki se vključuje v Akademikovo skupino, iz leta v leto stagnira, da pa tudi za družabno življenje ni dovolj preskrbljeno, saj so brucovanja preveč komercialno pobarvana, in da nekatere ustanove, ki so upravljali dvoran, ki bi bile primerne za študentske prireditve, ne kažejo dovolj razumevanja in zahtevajo previsoke najemnine. Najbolj uspešno se družabno, pa v neki meri tudi kulturno življenje odvija v pokrajinskih klubih.

V nadaljevanju diskusije so opozorili tudi na idejnost pouka na filozofski fakulteti, v popoldanskem delu pa so govorili o formiranju svetovnega nazora študenta in poudarili pri idejnosti pouka primerno kvaliteto, aktualnost in strokovnost. Spregovorili so še o delu pokrajinskih klubov in mariborskem študentskem tisku. O materialnem stanju študentov so povedali, da le 31 odstotkov slovenskih študentov prejema stipendijo; povprečna višina je 7.600 dinarjev. Poročevalec je poudaril, da prejema večina študentov stipendije šele v tretjem in četrtem letniku; pri tem je poročevalec opozoril na spekulativne odnose in gledanja nekaterih podjetij na vprašanje stipendiranja bodočega strokovnjaka. Nekaj diskusij pred koncem pa je govorilo še o delu letnikov; pri tem so še enkrat poudarili, da je težišče dela študentske organizacije predvsem v tej skupnosti.

Proti večeru je II. konferenca Zveze študentov Slovenije, ki so ji prisostvovali delegati študentov iz Ljubljane, Maribora in Pirana, sprejela sklope zasedanja, ki bodo podlaga politiki, zlasti pa politiki na idejnem področju slovenskih študentov.

Tadej Munič

Tretja stopnja

z vprašanjem

in brez njega

Uvajamo stopnjski študij. Lahko trdimo, da je dvostopenjski študij na ljubljanski univerzi marsikje izpit kar dobro opravil. Kako pa je s tretjo stopnjo?

Želja po izobraževanju je velika. Marsikateri študent se ne zadovolji z »navadno«
diplomo, hotel bi še nekaj več — na svojem področju bi želel postati pravi specialist. Dandanes ima to možnost na tretji stopnji študija, ki je na ljubljanski univerzi na marsikaterem oddelku lepo zaživela, drugod pa... sicer pa bomo o tem še govorili. Menimo, da je študij na tretji stopnji na nekaterih fakultetah še odprto vprašanje, problem, ki ga ne bomo mogli rešiti v enem ali dveh letih. Šele s časom se bo izoblikoval in dobil svojo ustaljeno obliko.

Seveda pa se z vsemi temi željami po razširjanju svoje izobrazbe kopičijo tudi problemi. Pot do diplome tretje stopnje oziroma do naziva »magister znanosti«
nikakor ni lahka. Orati ledino, pogosto brez stoo odstotno zagotovljenih sredstev, ni lahko. Treba je vedeti tudi to, da na univerzi doslej nimajo kakih večjih izkušenj s postdiplomatskim študijem. Nekdaj so bili asistenti prepuščeni pri študiju samo sebi oziroma svojemu mentorju, zdaj je njihovo asistentstvo in delo na fakulteti s študijem tretje stopnje tesno povezano.

Obiskali smo nekaj fakultet in se pogovarjali o študiju na tretji stopnji. Morda so bili pogovori premalo poglobljeni, da bi iz njih lahko naredili sintezo, ki bi prikazala študij na tretji stopnji na naši univerzi v pravi luči. Vendar pa pogovori brez dvoma kažejo na vrsto problemov in raznolikost v uvajanju študija na tretji stopnji.

Za enkrat — nikogar

Zglasili smo se pri tajniku filozofske fakultete. Povedal je, da je filozofska fakulteta za študijsko leto 1962/63 razpisala za

tretjo stopnjo naslednja študijska mesta: primerjalno slovansko jezikoslovje in za novejšo slovansko književnost, na zgodovini iz obče in narodne zgodovine od zgodnjega srednjega veka do 18. stoletja in obče in narodne zgodovine od 18. stoletja do najnovejše dobe. (Za slavistične predmete se je zanimal samo en študent, medtem ko se z zgodovine ni za študij na tretji stopnji zanimal nihče). Na geografiji je bilo razpisano študijsko mesto iz ekonomske geografije, a tudi za ta študij se ni prijavil noben kandidat.

Kakšni so pogoji za študij na tretji stopnji na filozofski fakulteti? So morda pogoji preostri in vzrok, da je razpis praktično ostal brez odziva?

Pregledali smo obrazec razpisa in prebrali pogoje, ki jih mora kandidat za študij na tretji stopnji izpolniti. Za primerjalno jezikoslovje so med pogoji naštetih sledeči jeziki: znanje dveh tujih (pasivno) in dveh slovaških, za študij novejšo slovanske književnosti — znanje enega zahodnega, modernega jezika in slovanskega... in tako naprej. Če pomislimo, da študent filozofske fakultete že z gimnazije prinese vsaj pasivno obvladavanje dveh tujih jezikov, pridemo do zaključka, da med temi pogoji ne smemo iskati vzroka za prazna razpisana mesta za študij na tretji stopnji na tej fakulteti.

Celo olajšave so! Na tretjo stopnjo se lahko vpišejo tudi kandidati, ki niso končali ustreznih šol oz. pouka, imajo pa ustrezno delavno prakso in izkušnje ter z izpitom dokažejo, da zadostno obvladajo temeljno snov, ki je potrebna, da kandidat uspešno sledi pouku.

In: programi (na katere se pri študiju po navadi sklicujemo) so izdelani!

Kje je vzrok, da med študenti ni zanimanja za študij na tretji stopnji? V materialnem stanju študentov? Mar ni potreb ali niso jasne perspektive?

Organizacija na višku

Kljub nezaupanju (!?), ki so ga imeli do našega novinarja na dekanatu ekonomske fakultete, smo končno le uspeli dobiti od njih nekaj podrobnosti o študiju na tretji stopnji. Znano je, da je prav na tej fakulteti ta študij prišel do najbolj organizirane in razvite oblike. Tretja stopnja na ekonomski fakulteti se razvija v dveh študijskih smereh oziroma tečajih. To je tečaj za zunanjo trgovino, kjer zdaj študira 16 slušateljev, drugi pa je tečaj iz ekonomike in organizacije podjetij, kjer je 24 slušateljev. Študij prve smeri bo trajal 4 semestra po 6 tednov, študij druge pa tri semestra po 3 mesece. Tečaj za zunanjo trgovino je zdaj organiziran že drugič, vendar pa iz prvega tečaja, ki se je začel v šolskem letu 1960/61, ni še nihče končal. Jeseni pa nameravajo začeti že z novim tečajem.

Študentje prihajajo v glavnem iz prakse; za študij dobijo posebne študijske dopuste.

Organizacija, kot vidimo, je na tej fakulteti res na višku. Vendar se nam zdi, da to nikakor še ni vse. So res proučili vse dejanske možnosti in potrebe? Na to bo, razumljivo, odgovor dal šele čas sam.

Na pravo šele začetki

Organizacija študija tretje stopnje na pravni fakulteti je še vedno na mrtvi točki. Edini, ki se na to pripravlja, je inštitut za kriminologijo, ki je že pripravil konkreten predlog študija s potrebnim študijskim programom, pogoji študija, predavatelji itd. Razgovor z organizatorji doslej edinega III. stopnjskega študija iz kazenskopraavnih predmetov, ki se bo verjetno začel že to jesen, in bežen pregled predloga za organizacijo pouka na

Študij na tretji stopnji zahteva veliko samostojnega znanstvenega dela

III. stopnji iz teh predmetov, nam daje takoj načela za organizacijo pouka. Tretja stopnja na kazenskopraavnih smeri se ne smatra kot nadaljevanje rednega študija; poleg diplome se zahteva še obvladavanje enega tujega jezika in praksa, študij pa plačajo posamezniki sami oziroma ustanove, ki jih na študij pošiljajo.

Potrebe so — kandidatov ni

Na biotehniko smo izvedeli, da sta se za študij na tretji stopnji odločila samo en biolog in en gozdar; vendar to pravzaprav ni reden študij tretje stopnje, ampak samo specializacija. Seveda pa iz tega ne moremo sklepati, da ne potrebujemo visoko specializiranih kadrov. Že takoj v začetku lahko poudarimo, da potrebe so, le kandidatov ni. Temu pa je vzrok to, da interesentom pogosto ne uspe dobiti plačanih študijskih dopustov, iz tega pa zopet sledi, da študijski programi za tretjo stopnjo na tej fakulteti še niso preštudirani. Nikakor se ne smejo opirati samo na programe, ki bi bili pripravljene za vsakega kandidata posebej, po njihovih željah in tega nikakor ne morejo vključiti v statut fakultete. To pa bi bilo vsekakor potrebno. Če se želi na primer gozdarski inženir specializirati iz gozdarske pedologije, je treba zanj pripraviti poseben učni načrt. Tu pa se potem pojavi vprašanje: Kakšno diplomno bo kandidat dobil, če ni bil njegov študij sankcioniran po statutarni odločbi?

Pri vsem tem pa se pojavlja še polno vprašanje v zvezi z dvostopenjskim študijem in z organizacijo nekaterih novih smeri. To pa študijsko komisijo na fakulteti, ki jo vestno vodi prof. Reiner z gozdarskega oddelka, popolnoma angažira. Pravega zanimanja za študij tretje stopnje tudi med asistenti ni, saj bi morali prav oni vplivati na organizacijo. Tako se ob tem ponovno srečamo z — vprašanjem.

Strojniki s polno paro

Pogovarjali smo se s študentom strojne fakultete, ki je letos v prvem letniku —

Za 1. maj, praznik delovnih ljudi, čestitajo študentom in predavateljskemu kadru na ljubljanski univerzi

Uredništvo Tribune
Univerzitetni odbor ZSJ
Univerzitetni komite ZKS

tretje stopnje. Mirko Opara, asistent na fakulteti za strojništvo, je končal študij strojništva v štirih letih in se odločil za nadaljevanje študija na tretji stopnji.

»Letos teče prvo leto formiranja tristo-
stopenjskega študija, in ni čudno, če smo naleteli pri organizaciji na težave. Predavanja so večinoma na drugih fakultetah (fundamentalni predmeti) istočasno z rednimi študenti (matematike itd.). Na tretji stopnji je vpisanih 28 študentov, vendar pa se marsikdo ne more udeležiti vseh predavanj — posebno v dopoldanskem času, kajti zaposleni so izven Ljubljane. Vsekakor bi takim študentom morali omogočiti študijske dopuste. Razumevanje ustanov in podjetij, kjer so zaposleni, bi se le-tem še kako obrestovalo, saj bi dobili visoko kvalificirane strokovnjake, specialiste, ki jih naša industrija potrebuje in jih bo iz leta v leto še bolj potrebovala.

»Imamo čisto reden kurz predavanj, vendar je še vedno veliko stvari, ki jih moramo poslušati, čeprav nam ne bodo nikoli služile. Šele v drugem letu prideš do specializacije oziroma usmeritve, ki si si jo izbral. V zadnjem letniku narediš diplomsko delo, ki ti kasneje služi tudi kot rigoroz za doktorat.

Tak velik odziv je pri nas zato, ker naša industrija, ki je bila do zdaj še vse preveč obrtniška, potrebuje za svoje vedno nove tehnološke postopke vedno več strokovnjakov. Velik odziv pa je tudi med asistenti, ki so se vsi vpisali v tretjo stopnjo. Študij formalno res traja dve, dejansko pa bo veliko več. Seveda pa pri tem ni važen čas, ampak snov, ki si jo v teh letih pridobiš. Program je za okvirni dve leti preobširen; to sicer gre, če študiraš redno, če si poleg študija še zaposlen, pa skoraj ne zmoreš. Prav vsi se strinjamo v tem, da je bila organizacija tretje stopnje zelo koristna, in lahko poudarjam, da jo vsi kandidati jemljejo zelo resno...»

S tem zaključujemo pogovore o tretji stopnji na nekaterih oddelkih naše univerze. Menimo, da je študij na tretji stopnji zaenkrat še v začetni fazi, vendar pa se že kažejo prvi obrisi. Seveda pa je pričujoči sestavek samo zapis misli in mnenj. Zavedamo se, da bi bilo treba o problemu, ki smo se ga danes lotili, še veliko razpravljati in pisati in — tudi na ta način poiskati pravilno rešitev.

Joco Znidaršič: Maj

Umetnost in publika

IRENA
ZERJAL

Mnogo je poti, po katerih skušajo umetniki priti do svojega občinstva in jim približati svoje stvaritve. Skoraj vsaka umetnost, ki hoče imeti svojo publiko, pride večkrat do svojih negacij in konfliktnih kompromisov. Če je umetnost polnost idej in močan ustvarjalni in ustvarjajoči tok, je nobena ovira ne more zatreti in uničiti, če pa je le zunanja manira in efemerna poza, je pač ni škoda.

V našem času si skoraj vsaka vrsta umetnosti izbira poti do občinstva in te poti so zelo različne. Pri tem uporabljajo umetniki tiste metode, ki se jim zde za dosego vsakega cilja najbolj primerne in efektne. Zgodi se, da so metode zelo ceneni reklamni trikovi; včasih je način približanja publiko povsem psihološko preračunan in zgodi se, da postane način pristopanja umetnika zase.

Vedno so tehnični trikovi, očitni ali ne, obstajali; prilagodili so se trenutni adekvatni obliki umetniškega dela, se včasih prelevili v modnost in trenutno modo, včasih pa tudi prerasli zgolj reklamni cilj in presežili meje, ki so si jih avtorji zastavili. Nič nas ne moti, če so propagandni trikovi zgolj metoda pristopanja k publiko, čim pa začno umetnost prilagajevati povsem nebitnim in trenutnim kapricam nekega okolja in časa, se vse dogajanje in delovanje izrodi v nesmisel.

V povojnih letih se je morala gledališka umetnost najbolj boriti za svoje občinstvo in iskati razne poti, da bi obdržala svoje gledalce. Način podajanja umetnine se je v kvalitativnih modernih stvaritvah prenovil. Spremenila se je struktura drame, spremenil način podajanja likov in sedanji način gibanja po prizorišču je zelo podoben baletnim gibom. Statika in dinamika grupacij in posameznikov nista več samo »posnemanje ljudi iz življenja«; vse izžareva neko interno skladnost s predmeti, prostorom in tempom dogajanja. Nehote se nam v zaznavanje vsilijo neke nove dimenzije in svojska doživljanja. Najbolj intimno posredovanje dramskega dela občinstvu je gledališče v krogu, prevzeto iz grške antike. Tako predvajana umetnina lahko vzgoji celotno

gledalčevo osebnost s svojimi zvočnimi, vizualnimi, prostorskimi ter svetlobnimi učinki.

S takšnim pristopanjem k svojemu občinstvu delo lahko samo pridobi na svoji sugestivnosti in umetniški vrednosti. Mišljeni so pri tem postopki modernega gledališča, ki je kljub vsem očitkom doseglo velike uspehe.

Odpovedali pa so njegovi poskusi, da bi se afirmiralo s pomočjo filma in televizije. Afirmiralo se je mnogo gledaliških igralcev in nekaj režiserjev, gledališka dela kot taka pa se niti na televizijskem niti na filmskem ekranu niso mogla afirmirati. Podajanje potencirane patetične mimike, izrazitost gibanja, pozerstvo, ustaljena statičnost scen ter celovitost slike — izraziti elementi dramske umetnosti — se v atelejnih spremeni v grotesko, če niso popolnoma prenovljeni in si ne snamejo gledaliških mask. Ne smemo pa prezreti, da se posamezne umetnostne zvrsti lahko vskladijo in vplivajo druga na drugo; seveda film ni dal gledališču tistega, kar je od njega prevzel. In v svoji vni, pridobiti si čimveč gledalcev, je začel v ceneno prodajo banalnih trikov in idolov. V svojem razponu mu je tehnokratsko in skomercializirano okolje vsililo vrsto pojavov, ki so ga omejevali in še vedno zavirajo njegov umetniški razvoj.

Film je bolj sugestiven kot knjiga, občinstvo raje gleda dinamično in kričeče izoblikovano zgodbo, kateri pasivno in sproščeno sledi, kot »suhoparne« in »filozofirajoče« romane; saj si nihče v današnjem svetu ne želi postati »knjižni molj« in si »prenapeti možgane«.

V zgoraj navedenih primerih filmov gre torej za prilagoditev umetnosti naivnim in docela zmanjšanim estetskim zahtevam manj razgledanega in estetsko razvitega gledalca; tisto, kar bi moralo biti samo zunanja propagandna oblika, je že ta lažna

umetnost absorbirala pod geslom, češ da je to umetnost za široke množice.

Občinstvo se je začelo navduševati nad nazornimi, bujnimi fotografijami in s tem postalo neodporno pred poplitenjem svojih estetskih sposobnosti, kar je reklamna propaganda dosegla s pomočjo zunanjih indiskretnih učinkov čutnega draženja na račun globine in intenzivnega miselnega poleta.

Fotografija je v raznih dimenzijah in stilih začela konkurirati upodabljalni umetnosti. Ta pa je iskala nove izrazne poti v raznih — izmih, v postopnih fazah je nakazala neizmerno možnost upodabljanja sveta v vseh umetnostih vrstah, sama pa je izostrila svoje — izme v skrajno subjektivno upodabljanje in brezvezno-šablonsko-nerodno relativizacijo svojih možnosti.

Umetnost vsekakor ne more a priori biti sredstvo uveljavljanja nečesa, kar z njo nima direktnega humanega stika. Se večji cilj in obenem pobuda za razvoj ji je bila življenjska resnica.

TEKSTILNA TOVARNA

SVILANIT

KAMNIK

SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA PROIZVODNJO FROTIRJA

PROIZVAJA:

Brisače raznih dimenzij, barv in vzorcev

Brisače z emblemi in napisi za hotele, ladje, bolnišnice, ustanove, podjetja itd.

Damske in moške plašče za plažo in dom

Damske jope iz tiskanega frotirja

Lepljeni frotir za opremo kopalnic

Odeje iz frotirja

Kopalne rjuhe

Kopalne blazine

Damske torbice za plažo

Damske natikače za plažo

Pri nakupu izdelkov iz frotirja glejte na naš zaščitni znak, ki vam je jamstvo za odlično kakovost in sodobno izdelavo.

ZGREŠEN POUK

Ob novem jugoslovanskem filmu »Zgodnja jesen«

Ce me hoče kdo o čem poučiti, je prvo, kar zahtevam od njega, to, da je razumljiv. Sicer je ves njegov trud nesmiseln. Moj posluš zanj pa je čista izguba časa. Pri umetnosti je stvar še nekoliko drugačna. Delo, ki poučuje, navadno ne zadene prave strune pri svojem bralec oziroma gledalcu. Če pa pri tem ni niti razumljivo, ali pa je toliko naivno in samo sebi nasprotno, da mu enostavno ne moremo verjeti, je gotovo zgrešilo svoj namen. To velja končno tudi za filmsko umetnost.

»Zgodnja jesen« režiserja Toma Janjčiča je nedvomno film, ki ima umetniške pretenzije. Poleg tega je film, ki skuša biti sodoben. Saj je posegel po sodobni, celo nekoliko delikatni temi — ločitvi.

Avtorju, ki se loti takšnega problema, je treba priznati pogum. Toda ko zapuščamo kinodvorano, enostavno ne vemo, pri čem smo. Čutimo, da nam je hotel avtor v filmu nekaj povedati (le redko tudi izpovedati), da nas je hotel celo o nečem poučiti, toda kaj naj bi to bilo, si preprosto nismo na jasnem.

Film se skoraj izključno omejuje na trenja, njihovo jedro je vedno hčerkin upornost; prav glede te pa nastane temeljni nesporazum med režiserjem in gledalcem. Postavlja se namreč vprašanje, ali ta resnično izvira iz bolečine zaradi nepopolnosti družine, resničnega pomanjkanja in potrebe po pravem očetu. Režiser se je v filmu očitno trudil, da bi gledalca prepričal o tem. (Hčerkin odgovor materi: Zakaj pa sta se ločila? Prej nista bila sama; hčerkin pot k očetu idr.) Gledalec pa tem režiserjevim prizadevanjem ne verjame in to iz čisto preprostega razloga: ker si ne dá dopovedati nečesa drugega, česar sam ne verjame; verjame pa le tisto, o čemer se prepriča na lastne oči.

Tako vidi gledalec v filmu predvsem hčerkin nesramnost, razvajenost in egoizem. Bolečina, na katero kaže režiser, pa ostaja zanj zgolj igra. Eden izmed načinov, s katerimi skuša pretrgati nastalo zvezo med svojo materjo in zdravnikom. Da so ti načini pri njej lahko celo banalni, nam pričajo poslednji prizori filma.

Režiser je hotel torej postaviti v ospredje problem ločitve. Gledalec pa s tem nima kaj početi; v filmu vidi namreč vzgojni problem. Režiser govori o nečem, česar mu gledalec ne verjame, ne razreši pa tistega, kar gledalec od njega pričakuje. Pouk je torej zgrešen.

Zaradi tega ne moremo filma kot celoto označiti za umetnino. Da pa bi bil film sodoben, ne zadošča samo dejstvo, da obravnava sodoben problem. Tu je važen predvsem pristop, ki ga imata režiser in scenarist pri oblikovanju tematike, kot tudi sama izdelanost filma, ki naj zagotovi obveznost gledalca, da sam zavzame določeno stališče ob prikazanem problemu. Tu pa stoji film na dokaj trhljih nogah. Predvsem so liki v filmu bledi. To velja tako za mater, za katero ne vemo ničesar drugega kot to, da je ločena žena, da je neodločna in da razvaja svojega otroka. Se huje je pri očetu. Z njim sta režiser in scenarist opravila kar mimgrede. Označila sta ga za malce priletnega lahkoživca. Tudi krivdo za ločitev sta, kot vse kaže, enostavno zvrnila nanj, pri čemer se nista trudila, da bi ločitev, vsaj malo, tudi pojasnila. Skratka, slednje sta odpravila kar brez komentarja. Poseben problem v filmu je lik hčerke. Temu zaradi njegove neživljenjskosti enostavno ne moremo verjeti. Dekle živi v družbi svojih kolegov, pravih gimnazijskih divjakov, je pa prava bela vrana med njimi. Sama je vendarle nekje že dorasla, njeno obnašanje pa bi lahko pripisali predšolskemu, kječjemu še osnovnošolskemu otroku. Tudi lik zdravnika Saše je čisto neizrazit. Ob takšnih slabostih je film seveda malo verjeten, kaj šele obvezen; s tem pa bi tudi težko rekli, da je v resnici sodoben.

Iz svojih bledih vlog so igralci iztisnili kar največ mogoče. Tako so na posameznih mestih, v preprostih življenjskih prizorih (prizori med dijaki, prizori pričakovanja, ljubezenski prizori), celo prepričali. Polnokronosti pa svojim likom seveda niso mogli dati. Režiser Toma Janjčič je tudi tokrat pokazal dobro tehnično znanje, zaradi katerega je uspel obdržati film nad črto najnižje filmske plaže. Poglavitnih vsebinskih napak filma pa s tem seveda ni mogel odpraviti.

Film si je postavil nekakšen motto v verzih pesnika Ujeviča: »Kako težko je biti slab, kako težko je biti sam in biti star, a biti mlada. V njih je skrita neka resnica. Dejstvo pa je, da ji bolečnost (edino tako lahko označim obnašanje hčerke) ne more biti protutež. Prava bolečina pa vedno najde tudi pot do razumevanja.

Ingo Paš

Twist in jazz

Toda v Soči ni bilo plesa

Prva stvar, ki me je presenetila na reviji študentskih zabavnih in jazz ansamblov v Festivalni dvorani — SOCI, je bilo razmeroma precejšnje število obiskovalcev. Zakaj prireditelj, ki sta jo v petek 26. aprila organizirala kulturna komisija pri ZSJ in pa naše glasilo Tribuna, je bila vsekakor vredna obiska. Kaj pravzaprav premorejo naši vrstniki na področju zabavne glasbe in jazz? — To je vprašanje, ki bi moralo zanimati vsakega ljubitelja glasbe v našem mestu, in prepričan sem, da je teh več kot 400, kolikor se nas je zbralo na reviji amaterskih jazz ansamblov v elitni ljubljanski plesni dvorani. Nedvomno je za to precej kriva pomanjkljiva reklama za ta sicer dobro prirejeni večer, ne strinjam pa se z mnenjem nekaterih, da je v Ljubljani malo takih mladih ljudi, ki bi hoteli poslušati svoje vrstnike, ne da bi mogli plesati ob tej glasbi.

Kaj premoremo?

Torej, kaj premoremo mi — ljubljanska mladina — v zabavni glasbi in jazzu? Veliko ali malo, dosti ali nič? Tvegano in nevhvaležno bi bilo odgovorjati na to vprašanje. Nekateri poslušalci petkovega večera so bili morda razočarani, drugi spet prijetno presenečeni, tistemu pa, ki vse skozi spremlja amatersko glasbeno življenje v Ljubljani, je bil petkov večer revija, ki nam je pokazala, kdo je kaj napredoval in koliko! Pri tem vprašanju pa lahko vsaj v enem smislu zatrdno odgovorimo; namreč — da nihče ni nazadovall! To tudi ne bi bilo prav pri tako mladih glasbenikih, ki so nastopali v petek v SOCI. Kajti bolj ko mlad človek dozoreva, več si želi od glasbe, tako kot poslušalec, še bolj pa kot izvajalec. Če k temu prištejemo še navdušenost in zavzetost, kakršno lahko prispevajo samo mladi, potem nas glasbeni večer v Soči ne bi smel razočarati. In zadovoljni smo, da zdaj lahko ugotovljamo:

Niso nas razočarali

Prvi so se povzpeli na oder člani orkestra Shadows s pevcem Perom Dimitrijevičem. Na sporedu so imeli klasični repertoar iz ljubljanskih mladinskih plesov: Dixieland, twist in madison. Pokazali so, da so se vestno pripravili in so imeli dobro naštudirane aranžmaje, vendar pa jim zamerimo, da se niso potrudili pokazati kaj več kot solisti. Imeli so precej swinga (Dixieland številka I.) in precej treme. Pri prvih dveh popevkih, ki jih je pel Pero Dimitrijevič, njihov stalni spremljevalec na študentskih plesih v Na-

selju, so zaigrali v nekoliko prehitrem tempu, česar pa jim nihče ni preveč zameril, saj niso plesali. Pero je bil dober, toda ne preveč izviren. V celoti je orkester pokazal, da dobro obvlada svojo zvrst.

Za Shadows je nastopil ansambl Combo, ki je imel tokrat v svoji sredi dva vokalista: »belo rožo iz Atene« — Ivanko Kraševac ter mladega obetajočega Lada Leskovarja. Lado je tokrat nastopil v novem okolju, ker je na petkovem večeru za svoj nastop izbral tri malone klasične kompozicije jazza: Summertime, Pennies from heaven in pa My funny valentine. Pokazal se je torej v povsem drugi luči kot ga poznajo poslušalci radija: pel je jazz. Prva in zadnja izmed omenjenih treh skladb sodita med najboljše zapete pesmi v Ladovem repertoarju sploh, in to je potrdil tudi minuli petek; zlasti pri očarljivi My funny valentine nas je potegnil za seboj, to pa je največ, kar pevec lahko doseže pri občinstvu. Lado Leskovar je po nastopu izjavil, da se je kar dobro znašel s »kombovci« in da bi rad pel še več jazz kot doslej, predvsem bi rad kaj posnel na radiu. V isti sapi pa je povedal tudi, da se sam še ne čuti dovolj zrelega, da bi snemal jazz skladbe z radijskimi glasbeniki. Naj pripomnim, da v tem smislu morda res še ni zrel, a da mu do takšne zrelosti ne manjka dosti. Končno je Lado še poudaril, da pozdravlja vsako prireditev kot je bila petkova; tudi drugi nastopajoči so izjavili: »Takšnih srečanj čim več!« Orkester Combo se je postavil z dvema dokaj izvirnima in sodobnima aranžmajema (Vprašaj, Lady is a tramp), drugače pa je imel precej slab ritem, čeprav je bil basist Marko Brifah dober.

Kvintet MT je bil eden izmed tistih zasedb, ki so se našle in skupno pripravile posebej za ta večer zabavne glasbe. Presenetili so z dokaj nenavadno zasedbo (vsaj pri amaterskih orkestrih) in — kot so v uvodu sami poudarili — tudi s precej nenavadno glasbo: jazzom, kakršnega so igrali v ZDA v štiridesetih letih. Precej težavne aranžmaje za harmoniko in klarinet sta »Endie Goršič in pa Mitja Kajfež (Mt) odigrala skorajda brez napake. Mitja Kajfežu se je poznalo, da je v zadnjem času posvetil precej časa svojemu instrumentu in je bil tokrat dober: svojemu igranju je dal več doživljenjske in nežnosti ter ga je bilo veselje poslušati. Klavir in ritem nista zaostajala.

Kot predzadnji orkester smo poslušali Albatrose. Pri njih bi omenil le, da so precej presenetili z bosso novo; izvedbi in aranžmaju skladbe Desafinado nimamo kaj zameriti, čeprav je bil sicer pevec Miha Jazbinšek precej slab.

Na koncu smo dočakali še težko prič-

Orkestrom so se pridružili vokalni solisti in se skušali tudi v jazzu. Lado Leskovar je v interpretaciji treh standardov iz sveta jazz dokazal, da ima veliko smisla tudi za ta način interpretiranja.

kovani Kvartet Tomažević — fantje so nam namreč obetali mero čistega jazza. Orkester so sestavljali: pozavnist Peter Hudobivnik (Peresce), pianist Miha Tomažević, basist Marko Brifah in bobnar Marjan Loborec. Čeprav so mnenja precej deljena in je ta ansambl težko primerjati z drugimi, ki so nastopili v petek zvečer v SOCI, je bil po mojem mnenju Kvartet Tomažević najboljši ansambl večera. Za to imajo skoraj enake zasluge skoraj vsi štirje člani kvarteta. Trudili so se, da bi nam igrali kar se dá sodoben jazz in to jim je delno tudi uspelo. Pozavnist Peter Hudobivnik je pokazal, da napreduje in da veliko obeta. Zlasti Lauro je zaigral s srcem in z veliko občutka. Navdušil nas je tudi pianist Miha Tomažević. O drugih dveh pozneje.

Po končanem nastopu vseh najboljših ljubljanskih amaterskih ansamblov (pogrešali smo kvartet Dragana Popovića) je bil v SOCI do pozno v noč jam session. Nastopajočim glasbenikom sta se pridružila še kitarista Marinko Jankovič in Ferlež Milan. To omenjam posebno zato, ker kitarar v uradnem delu večera ni dobila pravega mesta.

In še za konec

Vsi nastopajoči so bili navdušeni nad petkovo prireditvijo, a tudi občinstvo si je marsikdaj ogrelo dani. Pridružujemo se željam številnih navzočih, da bi bilo takšnih revij in jam sessionov čim več, saj ne pomenjijo je razvedrila mladim ljubiteljem glasbe, temveč so tudi velika vzpodbuda za napredek zabavne glasbe in jazza. Mladina na plesih namreč vse premalo posluša, kaj igrajo in kako, tako da tudi izvajalce premalo skrbi, kaj bodo igrali in kako. Razumljivo je, da je težje zadovoljiti poslušalca kot pa plesalca.

Omeniti velja še, da je bila dva dni pozneje, to je v nedeljo zjutraj, v dvorani kina Union podobna revija mladinskih ansamblov. Če ena lastovka ne naredi pomladi, morda jo bosta pa dve?

POSUSALEC

Op. ur. Nastop na reviji zabavnih in jazz ansamblov so objavili tudi ansambl Stompers, Kvartet Dragana Popovića in Solisti, vendar so zaradi objektivnih razlogov udeležbo odpovedali.

Charlotte Armstrong

Kaj bi storil ti?

3

Bila sem popolnoma zmedena, saj sem videla, kaj se dogaja. Nekoga strašnega jutra sem ji poskušala povedati, da sem jaz zaljubljena vanj. Moja sestrična pa me je samo pogledala s svojimi zelenimi očmi. Mislija je, da sem ga samo poveljevala. Ni se mi pustila nadlegovati.

Domnevala sem, da je videla tam pri naslednjih vratih brezskrbnost, varnost in mir — za Eddiejem in po vseh newyorških peripetijah. In... kaj sem mogla jaz ob tem? Morda se je vanj res zaljubila. Morda je vse prav tako... Ne vem. Jaz sem preprosto opazovala, kako mi ga je trgala izpred oči. Videla sem, da se je John Lockhart vanjo zaljubljal. Potem sta se zaročila in teta May mi je to povedala. Morala bi biti na svatbi in jima dati darilo. Jaz pa sem vse to odklonila.

Zavedala sem se, da sem v tem položaju popolnoma sama. Morala sem kupiti poročno darilo in ljubko iti preko te poroke ter svojo muko skriti, kakor sem pač znala. Morala sem se obnašati kar najlepše. Spominjati sem se morala, da me John pozna kot veselega otroka in morala bi mu ohraniti to za zmeraj. Morala sem šteti leta in razumeti, da

jih sicer imam dvaindvajset, da pa jih ima on vendar že petintrideset; te vrzeli bi jaz ne mogla napolniti in moja vdanost bi bila kljub vsemu zmeraj stara trinajst let. Morda boste razumeli, kako sem po vsem tem sovražila sestrično Marcio, neomajno in divje, in ne dá se povedati, kako sem molila, da bi bila boljša in močnejša...

Deset dni pred poroko sem se peljala z avtobusom — sama z vodilom v srcu. Bila sem utrujena in nisem mislila na nič, ko sem ob avtobusu nenadoma zagledala Eddieja McNaughtona tako živega, kakor sem živa jaz.

Zavpila sem in potrkala po okenski šipi. To gibanje ga je opozorilo. Zagledal me je, me spoznal in se nasmehnil na tisti svoj stari pokroviteljski način. Skočila sem s sedeža, pozvonila in se začela prerivati k vratom. Preden sem prišla do njih, me je avtobus že odpeljal za celo ulico naprej. Tekla sem nazaj. Toda Eddie me ni čakal. Spraševala sem ljudi, opisovala sem ga, hodila po trgovinah. Nisem ga mogla najti. Kdo bi se spomnil vsakogar, ki ga sreča?

Ce bi bil v mojem položaju, kaj bi storil ti? Vedela sem, kaj moram storiti. Toda vodilo v mojih prsih mi ni dalo nobene moči več. Šla sem domov in sem vedela, kaj se bo zgodilo.

Marcia je bila v knjižnici in pisala pismo. Če se mi je moje počutje tudi na zunaj poznalo, ko sem vstopila, sem morala biti utelešena nesreča.

»Kaj se je zgodilo?« je zdolgočasno vprašala in si dala konico peresnika v usta.

Sem mogla storiti kaj drugega kot da je enostavno vse povem? »Eddie McNaughton je živ. Videla sem ga na ulici. On ni mrtev.«

Bilo je, kakor da bi prižgala vžgalico. Medle zelene oči so pričele žareti.

»Bila sem v avtobusu...« Začela sem, nenadoma pa sem se ustrašila. »Marcia. Ne morem pomagati. Videla sem ga!«

Začela je stiskati pero, nato pa je vstala. »Ti si pokvarjena lažnivka!« je hudobno rekla.

»Ne lažem...«

»Seveda lažeš! To, kar praviš — je nemogoče!«

»Ne, ni nemogoče. Zato ker je letalo zgorelo in niso mogli identificirati...«

»Ti si mislija na to, ali ne?« je zakričala. »Blodila si tu okoli voglov in mislija na to, dneve in tedne. O vseh teh nesramnostih, ki bi mi jih storil Seveda si mislija na to. V redu, toda s tem ne

boš prišla daleč! Vsakdo ve, kaj je s teboj. Nora si na Johna Lockharta in požrla bi se od ljubosunja. Povedala sem mami... Vedela sem, da boš pripravila kako sceno. Toda reči moram, da česa takega nisem pričakovala.«

»Morala sem ti povedati,« sem rekla, kolikor sem mogla mirno »Videla sem ga. Kako bi te mogla pustiti v bigamijo?«

»Bigamijo!« je vzrojila. »Kako moreš biti tako hudobna? Eddie je mrtev, mrtev, mrtev! In ti veš to tako kot jaz. Ti lažeš!«

Stric Paul je slišal prerekanje in vtaknil svojo glavo skozi vrata. »Oče,« je zavpila Marcia, »povedala je najbolj grozno laž!«

»Videla sem Eddieja McNaughtona,« sem ponovila. »On ni mrtev. Poskušala sem ga poiskati in govoriti z njim, pa nisem mogla.«

»Draga moja,« je rekel stric Paul, njegove prijazne oči so bile videti prizadete. »Draga moja Nan, kako moreš biti tako sigurna?« Sploh ni vedel, kaj naj stori.

»Izmišlja si,« je vpila Marcia. »Mojo poroko hoče preprečiti. Veš, da se ji John mota po glavi. Veš, da je bila vsa zelena. Johna poznaš in prav žal mi je bilo zanjo.«

Moje ubogo težko srce je bilo popolnoma na tleh. »Toda Eddie je stal tam na pločniku...«

»Morda,« je, poln upanja, dejal stric Paul, »je bila to samo kaka halucinacija...«

Slabotno sem rekla, da mislim, da bi morali to zadržati. Komaj sem stala na nogah; ne lažem nikoli nisem lagala.

»Zadržati!« Marcia je pobesnela. »Ničesar nam ni treba čakati, in ona sama to ve. Človek, ki je stal na pločniku! Kakšen opis bi lahko bil? In John... oh, John... Kaj pravzaprav hočeš?« je vpila name.

»Hočeš, da čakava sedem let? To hočeš?«

Zammrjala sem, da mi je žal, ona pa je še kar naprej hodila gor in dol po sobi. »Morali bi jo ustaviti pri tem! Morali bi ji poiskati zdravnika, oče, in jo poslati stran od tod. Nikoli nisem še videla kaj tako hudobnega in krutega! Ne smeš ji dovoliti, da bi povedala to blazno zgodbo Johnu. Zakaj moramo mi trpeti, če je ona ljubosumna? Zmeraj je bila.«

»Ne,« sem rekla.

»Lažnivka si!«

»Nisem bila vedno...« Toda nisem ji mogla govoriti. Njej ne...

ŠOPEK ZA...

Mileno in Dina

Poročni dan je prav gotovo že sam po sebi lep, če pa je tisti dan še vse tako, kakor si želiš, je lep še toliko bolj. In to soboto je bilo tako. Prepričani smo, da ne samo iz zunanjih vzrokov.

Ob pol dvanajstih so, lahko rečemo, zasedli magistrat študentje. Zakaj tudi ne, saj sta se poročila stara znanca vseh študentov, ki so se kdajkoli ustavljali v našem študentskem taboru v Ankaranu. Tako nevesta Milena Korman — zdaj diplomirana ekonomistka, kakor tudi ženin Dino Pucar, študent četrtega letnika ekonomije, sta človeka, ki imata na skrbi počitniško življenje v taboru. Pričeli smo s tulipani, saj se nam ni bilo treba posebej predstavljati.

»Sta se dolgo pripravljala na ta korak?«

Nevesta: »Ne«. In ženin: »Mislim isto...«

»Kaj je pripomoglo k temu, da sta izbrala ravno današnji dan?«

Nevesta: »Prvomajski prazniki«. Ženin: »Pomlad.«

»Je bilo kaj solz na deklščini oziroma na fantovščini?«

»Nič. Smo pač sodobni ljudje«, je takoj vedela odgovor nevesta, ženin pa se ni mogel takoj odločiti. Vedel sem, da bi moral vprašati drugače, ampak kaj, ko mi je bil odgovor že znan.

»Mislita, da se bodo stvari zdaj po poroki veliko spremenile?«

»Nič, samo nekaj novih dolžnosti.«

»Imata kaj treme?«

»Prej ne. Ko pa sem zagledala magistrat, pa takoj,« se je odrezala nevesta. Ženin je (seveda) ni imel.

»Sta bila že kdaj kot priči navzoča pri poroki?«

Nista. Popolna novinca. Ženin se je skušal celo pošaliti, da sta morala magistrat še iskati.

»Mislita, da je za zakon treba veliko izkušenj?«

»Razmisliti je seveda treba.«

»S prazniki bosta začela tudi medene tedne. Kam bosta šla?«

Nevesta: »Na moj dom na Stajersko.« Ženin pa je molčal.

»Kaj bi sporočila našim bralcem?«

»Da bi se prijetno počutili v Ankaranu...«

»... in naj si vsaka poišče ženina v taboru tako kot jaz,« je še pristavila nevesta.

Od Maribora

MARIBOR: Dopisnik mariborske »Katedre«, lista, ki ga izdaja študentska organizacija v Mariboru, se pritožuje, da je v njihovem mestu premalo poskrbljeno za družabno in zabavno življenje in da se nikjer ne čuti, da živijo v štajerski metropoli študenti. Doslej se mladi izživljajo na domačih prireditvah, po kavarnah in plesiščih, nihče pa jim ne nudi prave zaposlitve v prostem času. Kot velja to za srednješolsko mladino, velja tudi za študente. Med drugim lahko izvem, da so bile prireditve pod naslovom Aprilski študentski teden zelo slabo obiskane. Predlagajo, da bi v Mariboru ustanovili študentski klub. Ta naj bi vzbudil zanimanje mladine za skupno študentsko življenje in akcije.

ZAGREB: Pred kratkim je bilo v okviru vse univerze v Zagrebu posvetovanje pokrajinskih klubov. Na tem posvetovanju, ki so se ga udeležili predstavniki preko 3000 študentov, ki so člani klubov, so poudarili, da je potrebno večje sodelovanje z matičnim področjem, s celotno komuno. Kot primer so navedli študente s Hvara, ki so začeli z delom brez kakršnihkoli sredstev, pozneje, ko so uspešno delovali med prebivalstvom, zlasti mladino, pa so med ljudmi vzbudili zanimanje. Dobili so tudi sredstva za svoje delovanje.

SARAJEVO: V Sarajevu je bila tradicionalna IV. ekonomija, na kateri so nastopile ekipe iz Skopja, Titograda, Sarajeva, Beograda, Subotice, Kragujevca, Prištine, Reke, Osijeka, Zagreba in Ljubljane. Študenti ekonomskih fakultete so tekmovali v rokometu (v tej tekmi so nastopile tudi ženske ekipe), košarki, streljanju, namiznem tenisu in šahu. V skupnem plasmaju je zmagalo Sarajevo pred Zagrebom, Skopjem, četrto in peto mesto pa si delijo študentje iz Ljubljane in Beograda. Sledijo Reka in Osijek itd.

BEGRAD: Od povsod poročajo o pripravah za proslavo 1. maja. Pri teh proslavah sodelujejo tudi študenti in univerzitetni delavci. Tako poročajo tudi iz Zagreba, da je bila pretekli petek v veliki dvorani Studentskega centra slavnostna akademija, ki jo je organiziralo »Društvo učiteljev na univerzi, visokih in višjih solah ter sodelavcev znanstvenih ustanov LRH.«

ZAGREB: Iz Zagreba poročajo, da bo letos in v začetku novega šolskega leta, po podatkih mednarodne komisije centralnega odbora ZSJ, na praksi v inozemstvu približno 700 jugoslovanskih študentov, ki jih je oziroma jih bo poslala študentska organizacija.

do Skopja

Tribuna - glasilo Zveze študentov
- Izdaja univerzitetni odbor ZSJ -
Ureja uredniški odbor - Odgovorni urednik: Jože Sušmelj; glavni urednik: Mitja Vavpetič - Uredn. in uprava: Tribuna Poljanska 5/II. telefon 36-123 - tekoči račun 600-14-608-72 - Letna naročnina 400 dinarjev, posamezni izvod 20 din. - Rokopisov in fotografij ne vračamo - Tisk: CP Delo, Ljubljana, Tomšičeva t. tel. 23-522

tribuna

Točno ob dvanajstih

Na stopnicah prvi vhodu v Akademski kolegij smo točno opoldne srečali študenta II. letnika agronomije BOGOMIRJA KRALJA.

»Kam pa?«

»V Kolegij, na kósilo. Sem pač star kolegija...«

»Mnogi se selijo iz Kolegija; se misliš tudi ti?«

»Nikakor, meni je v Kolegiju kar lepo. Že po naravi sem skromen človek, nimam veliko zahtev. Od tu pa mi je tudi bliže na fakulteto.«

»Katero smer si vpisal?«

»Poljedelstvo.«

»Si kaj v sorodu z Borisom ali Tone-
tom Kraljem?«

»Kraljev je ogromno...«

»Vsak dan dobivaš precej pošte v Kolegij. Ne zameri, če vprašam: odkod?«

»Ha, dopisujem si! Zdaj si dopisujem z nekim dekletom iz Nizozemske (včeraj mu je poslala tudi zavitek s čokolado) že pet let pa romajo moja bolj poredka pisma tudi v Nemčijo.«

»Kje pa si spoznal ta dekleta?«

»Dobil sem njihove naslove.«

»In v Ljubljani nimaš nobene prijateljice?«

»Pač ne!«

»Kaj te pri tvojem dopisovanju najbolj ježi?«

»V vratarnici izginjajo razglednice, ki so prišle na moj naslov!«

»Kaj pa si pišete?«

»Ogromne stvari!«

»Ima dopisovanje kakšen večji pomen?«

»Kje pa! Nemka, ki me bo v avgustu obiskala, bo prišla s svojim fantom.«

»Imaš kakšno pritožbo k tem intervju-
jem v Tribuni?«

»Zadnjič se mi ni zdelo fair, ko je nekdo rekel, da je med Mesnim gledališčem in Dramo taka razlika kot noč in dan! Jaz imam pač drugačno mnenje!«

»Imaš kakšnega posebnega konjička?«

»Včasih sem se zanimal za politiko.«

»Kaj najraje pišeš?«

»Vino, in to belo!«

»Doma si iz Bele Krajine. Se je v vasi, kjer stanuješ, še ohranila foklora?«

»Zal, nič več je ni. To je stvar preteklosti...«

Zaželela sva si vesele praznike za 1. maj in se poslovila.

de

pisma uredništvu

Tovariš urednik!

Najprej moram povedati, da sem bil globoko presunjen, ko se mi je pripetilo tole, o čemer vam danes pišem. Najprej sem mislil svoje pismo poslati v Delo, pa sem si premislil, ker se mi zdi bolj smiselno, če o tem piše študentski list, saj gre pravzaprav za vprašanje študentskega ponosa.

Pred kratkim sem bil v Kranju. Ker sem imel na razpolago še dve debeli uri, sem stopil v kavarno in naročil sladoled. Gostje pri sosednjih mizah so bili študentje in študentke; to vem zagotovo, saj so se glasno pogovarjali o izpitih in skriptih. Po njihovi govorici sem sodil, da so domačini. Kmalu nato so prišli v kavarno neki tužci in si naročili nekaj prigrizka in piva. Bili so Nemci. Turisti, ki so začeli našo turistično sezono.

Kmalu potem ko je juke-box dvakrat ali trikrat ponovil neko popularno melodijo, sta prišla v kavarno dva vinjena, po vsem videzu brezposelna ali pa sezonska delavca, in ne vem, kaj jima je padlo v glavo, da sta se vpičila prav v tužce, ki so sedeli nedaleč od mene. Mogoče sta pričakovala, da jima bo dal kdo za pijačo, ali pa jima je bil všeč cucek, ki ga je »gospaa« valjala v naročju in jima pošiljala pomilovalne poglede, ki sta si jih ona dva najbrž tolmačila kot izraze simpatij. Najbrž sta si to tako tolmačila, saj jima

je bila njihova govorica nerazumljiva in sta smatrala stavek, kjer je gospa pokimala svojemu možu, ki je bil že pravi dedek: »Kuck'mal die Besoffene...« (kulturni Nemci sicer uporabljajo za izraz pijan milejšo obliko — beschwipst!) kot izraz priznanja za originalnost in »srčkavnost!« Toda to vse še ni bilo nič!

Ker so gostje že vstali, da odidejo, sta vsiljivca postala še bolj nesramna. Eden od njiju se je v popačeni, nemogoči, polomljeni nemščini začel pogovarjati z gospo, ona pa se je le smejala — iz vljudnosti. Recitiral ji je neko nemško pesem o pomladi in ljubezni. Ta prizor je bil na oko sicer komičen, je pa učinkoval neprijetno. Kakšen vtis! Tužka je jadrno odšla proti izhodu.

Drugi se je medtem lotil dedka. Prosil ga je za naslov, češ da bo šel prihodnje leto v Nemčijo in da bo prišel k njemu. »Stari« je res potegnil listek in nanj napisal nek naslov (mogoče pa res ni bil pravi, toda mislil si je, da se je vsiljivca rešil!), oni pa mu je obljubil, da ga bo prišel obiskat v Nemčijo.

— ???

»Ja« je rekel skozi kosmato brado »ich arbeiten... viel... Geld... Deutschland reich... ich stark... viel arbeiten!«

Nemec se mu je samo smejal in kimal. Mislil pa si je svoje, najbrž ravno tisto, kar je tudi mene sram napisati!

Ta dogodek je napravil name velik vtis. Vse dogajanje pa so mirno opazovali študenti, ki sem jih že prej opisal. Smejali so se klavnima pijancema in nihče se ni zganil, da bi ju odvrnil od tega nesramnega početja. Jaz imam skoraj 64 let in vem, da bi jih pošteno skupil, če bi hotel vsiljivca odvrniti, njih pa je bilo več kot deset. Najbrž si ni hotel nihče umazati rok in potem sestti nazaj k svojim gospodičnam? Ali pa nihče od njih nima več občutka nacionalnega ponosa? Ali pa jih je kavarniško življenje tako pomehkužilo, da jih nobena stvar ne prizadene več? Torej se tudi takrat ne vzdrimijo, kadar jim nekdo pljuva v sklado. To je po mojem še večja sramota.

Ev. Jarc, Ljubljana

KJE JE BIL NAŠ PONOS?